

Intervention til børn og unge med autisme spektrum forstyrrelser

På Institut for Kommunikation og Handicap sidder der i Risskov et team og arbejder med ABA-intervention for børn og unge med autisme spektrum forstyrrelser. Teamet har taget udgangspunkt i internationale ABA modeller, som det arbejder på at tilpasse til den danske kontekst

Børn og unge med autisme spektrum forstyrrelser og deres familier har mulighed for at gøre brug af et tilbud om målrettet ABA-intervention. Tilbuddet bliver udbudt ved Institut for Kommunikation og Handicap, der varetager Region Midtjyllands indsats i forhold til familier til børn og unge med handicap, som har behov for et ambulans behandlings- og rådgivningstilbud. Tilbuddet er det eneste af sin slags i Danmark, og instituttet får efterhånden forespørgsler fra hele landet om ABA-behandling til børn med ASF-forstyrrelser hvor man ønsker at anvende ABA-tilgangen.

- Vi kan noget helt særligt i forhold til at anvende ABA-interventioner for denne målgruppe her i Danmark. Vi er den eneste offentlige instans i Danmark, der udbyder denne form for behandling, og vi får mere og mere at lave ud fra de gode resultater vi har formået at være medskabere af, forklarer Bente Anker Zingenberg, der er koordinator for ABA-teamet i Institut for Kommunikation og Handicap.

ABA er en forkortelse af det engelske Applied Behavior Analysis, på dansk oversat til Anvendt Adfærdsanalyse. ABA er kort sagt en videnskab om, hvordan

adfærd og læring etableres og påvirkes i samspil med miljøet.

På Institut for Kommunikation og Handicap (IKH) defineres og praktiseres ABA som en helhedsorienteret specialpædagogisk tilgang. Det betyder, at man forsøger at etablere et samarbejde og en koordinering mellem alle relevante voksne personer i barnets nærmiljø, der har betydning for dets trivsel og udvikling.

- Det mekaniske menneskesyn, som man ofte her i Danmark tror, at ABA står for, ligger langt fra den måde, vi i Danmark arbejder med specialpædagogisk praksis. Derfor har det været vigtigt for os at tage effektive redskaber fra tilgangen og bruge de dele af den, der giver mening for os - så den stemmer overens med den danske kultur og virkelighed, forklarer Unnur Mjöll Dónaldsdóttir, der arbejder som psykolog og ABA-supervisor på Institut for Kommunikation og Handicap.

I lære som forældre

Barnet har fået en diagnose, fordi det hidtil ikke har udviklet sig optimalt i samspil med sit nærmiljø, eventuelt på grund af en udviklingsforstyrrelse eller et handicap. Før indsatsen med ABA sættes i værk, bliver

der lavet en meget grundig indledende analyse af både barnet og det miljø, barnet skal stimuleres og undervises i.

- Vi fokuserer ikke i første omgang på, hvad det er, barnet skal lære, men hvordan vi stimulerer barnet til at lære. Lærings-teorien bag ABA tager det som givet, at den primære læring foregår i samspillet mellem barn og miljø. Derfor er det lige så meget netværket omkring barnet, der skal hjælpes til at hjælpe barnet, så de nærmeste voksne bliver i stand til at undervise og stimulere barnet med relevante input. Vi møder folk, hvor de er, og vi hjælper dem ved at bløde op den ABA man kan google sig frem til og se på youtube, så den bedre passer til de danske forhold, siger Unnur Mjöll Dónaldsdóttir.

Som eksempel nævner hun en far, der var frustreret over, at hans barn med autisme spektrum forstyrrelse ikke selv kunne overskue en omklædningsituation i svømmehallen og det derfor ofte blev til en stresset og dårlig oplevelse for begge. Men ved at sætte faderens forventninger til opgaven på et realistisk niveau, samt ved at bryde opgaven op i små overskuelige enheder for barnet, som for eksempel faren stiller barnets sko frem, barnet tager

selv skoene på, faderen binder snørebåndene, og sådan kan de på skift dele tingene op. Så kan alle de forskellige opgaver der ligger i at komme op ad vandet og ud fra svømmehallen gennemføres med tilstrækkelig kombination af hjælp fra faren og barnets egen mestring, uden gentagne oplevelsen af frustrationer og nederlag. Derved kan både far og barn opleve, at det var en god tur, når de forlader omklædningsrummet.

Forældredeltagelse og indflydelse vurderes at have stor betydning for udbyttet af barnets behandling, da forældrene har mest kontinuerlig tid med barnet i løbet af opvæksten og ofte har en god fornemmelse af, hvad barnet kan, og hvad det ikke magter *på forskellige tidspunkter*. Derfor har forældrene som udgangspunkt en betydningsfuld rolle, også med at analysere og give inputs til teamets arbejde i barnets skole- og fritidstilbud. Forældrene skal derudover kunne bringe særlige problemstillinger i spil i supervisionen, med henblik på sparring fra andre i teamet, som der kan arbejdes med på hjemmefronten i barnets nære relationer.

- Vi har ikke altid indholdsmæssigt en fast defineret ydelse. Vi skræddersyr ydel-

serne til hver enkelt familie. Vi klæder netværket på og superviserer ud fra hvad der er muligt i enhver kontekst. Kort sagt giver vi forældrene nogle muligheder for at klare sig godt som forældre for lige netop deres barn, forklarer Bente Anker Zingenberg.

Med barnet i fokus

Der etableres et team omkring hvert barn, som under vejledning af en særligt uddannet ABA-supervisor oplæres i relevante pædagogiske principper for at kunne planlægge en målrettet og systematisk indsats, med henblik på at stimulere alle barnets udviklingsområder. Teamet består oftest af en ABA-supervisor, pædagogisk personale, forældrene og eventuelt barnets klasselærer.

- Det er vigtigt at fremhæve, at det er det helt særlige barn og dennes profil, vi sætter i fokus for indsatsen – ikke metoden. De børn vi arbejder med, har ikke lært de ting vi forventer af børn i deres alder og kræver måske en anden tilgang til tingene, for at vi kan lære dem det, der er relevant for at klare sig. Vores udgangspunkt er, at hvis et barn ikke lærer på den måde vi underviser på, så må vi undervise på en anden måde, for at barnet kan lære. Måske

Koordinator for ABA-teamet Bente Anker Zingenberg (tv.) samt psykolog og ABA-supervisor Unnur Mjöll Dónaldsdóttir har haft stor succes med at tilbyde målrettet ABA-intervention til børn og unge med autisme spektrum forstyrrelser, tilpasset danske forhold.

kunne man sammenligne det med, at hvis vi skal varme pølser, og komfuret er i stykker, så må vi undersøge, om det måske kan lade sig gøre at varme dem på kaffemaskinen i stedet, siger Unnur Mjöll Dónaldsdóttir med et smil.